

TURISMUL UVAL ÎN TRANSILVANIA

Talpas Janos

Turismul cultural reprezintă un segment important în dezvoltarea turismului mondial. Segmentul de turism uval constituie o mică, dar foarte importantă parte a acestui tip de turism. Turismul uval reprezintă segmentul de turism ce se referă la toate activitățile legate de struguri.

Lucrarea a fost structurată pe 7 capitole la care se adaugă introducerea, urmată de un capitol cu rezultatele de cercetare și cu exemple practice. Lucrarea conține și o bibliografie cu 102 de poziții și o anexă cu 2 modele de chestionar și 9 hărți.

În primul capitol sunt prezentate motivarea cercetării și structurarea lucrării. Capitolul cuprinde ipotezele de cercetare discutate în cadrul tezei de doctorat. Aceste ipoteze se referă la piața turistică, potențialul viti-vinicol, resursele culturale, infrastructura turistică și propuneri de dezvoltare a turismului uval din Transilvania.

Capitolul al doilea urmărește importanța viti-viniculturii în viața cotidiană. Este prezentat istoricul viti-viniculturii cu o referire mai amănunțită la Transilvania. Capitolul accentuează importanța vinului în viața cotidiană, cuprinzând și un cercetare privind consumul și cunoștințele turiștilor în domeniul viti-viniculturii. În cadrul cercetării au fost chestionate persoane de vârste diferite, de ambele sexe și de profesii diferite. Chestionarul urmărește tipul de băutură preferată, tipul de vin consumat și cunoștințele referitoare la podgorii. Rezultatele obținute sunt prezentate în patru tabele și șase grafice. Tot în acest capitol sunt studiate și influențele geografice asupra consumului de vin. Ca parametri importanți în dezvoltarea viței de vie sunt studiate importanța climei cu componentele de cantitatea de căldură, luminozitate, zile însorite pe an, cantitatea de precipitații, umiditate, vântul, repartizarea climatică pe sezon, temperatura medie anuală, coordonatele de relief, expunerea protejată, gradul de înclinație a solului cu componentele de caracteristici fizice, chimice, geomorfologice.

Capitolul al treilea prezintă caracteristicile podgoriilor din Transilvania, cu accent pe turismul uval. Sunt prezentate aspecte socio-economice, cadrul natural, creșterea animalelor, populația și forța de muncă din șapte podgorii din Transilvania. Aceste podgorii sunt Târnava Mică, Târnava Mare, Alba Iulia, Aiud, Lechința, Sebeș-Apold și Turda. Cadrul natural cuprinde:

relieful și clima. Tot în acest capitol sunt identificate toate localitățile cu potențial viti-vinicol. Aspectele socio-economice studiate sunt amplasarea administrativ-teritorială și fondul funciar. Subcapitolul populația și forța de muncă prezintă numărul de locuitori, situația învățământului și a unităților economice, direct legate de viti-vinicultură, din podgoriile cercetate.

În capitolul al patrulea sunt prezentate resursele de dezvoltare a turismului rural din Transilvania. Printre aceste resurse sunt enumerate cele ce vizează turismul rural, resurse și atracții precum clădiri și obiecte legate de tehnologia de fabricație a vinului, resurse de datini și obiceiuri, resurse gastronomice și resurse axate pe consumul de vin. Capitolul cuprinde schițe cu construcția pivniței de vin din localitatea Bucerdea Vinoasă, care poate fi considerată un exemplu în podgoriile studiate. Sunt amintite câteva datini și obiceiuri uitate în timp. Pentru identificarea eficienței de dezvoltarea turismului rural din diferite localități a fost concepută o metodologie de cercetare prezentată prin diagrame. Este vorba de diagrama concurențială și diagrama de diferențiere concurențială. Ambele cazuri teoretice sunt urmate de studii de caz. Pentru a dezvolta un turism durabil în podgoriile studiate s-a cercetat și capacitatea de primire a localităților ce fac parte din podgorii. În cazul resurselor axate pe consumul de vin au fost prezentate soiurile de struguri, tipurile de vin și felul cum se pot clasifica vinurile. În clasificare a fost prezentat tipul de vin și modul de analiză a vinurilor. Premiile obținute la diferite concursuri de vin subliniază calitatea vinurilor din Transilvania. Din podgoria Târnava sunt prezentate 18 tipuri de vin și amintite alte trei. Din podgoria Alba Iulia sunt prezentate două tipuri de vin, din podgoria Lechința, trei tipuri de vin, din podgoria Aiud sunt prezentate șapte tipuri de vin și amintite șase, iar din podgoria Sebeș-Apold este prezentat un singur vin. La sfârșitul capitolului este prezentat modul de alegere a vinului cu recomandările de rigoare.

Capitolul al cincilea prezintă infrastructura specifică a turismului din Transilvania, legată de podgorii. Sunt prezentate unitățile de alimentație din podgorii și statisticile referitoare la turism. Cetățile și castelele din podgorii au fost prezentate din punct de vedere istoric și turistic. Sunt amintite Cetatea De Baltă din localitatea cu același nume, Conacul Daniel din localitatea Gănești, Castelul Bethlen din localitatea Criș, Cetatea din municipiul Alba Iulia, Conacul Teleki din localitatea Țelna, Colegiul Bethlen Gabor din municipiul Aiud, Conacul Kemeny din localitatea Ciumbrud, Cetatea din localitatea Călnic, Cetatea Gravior din localitatea Gârbova. Pe anul 2010 sunt prezentate toate unitățile de alimentație autorizate din

podgoriile din Transilvania. Tot în acest capitol sunt prezentate și sosirile de turiști în podgoriile cercetate pe un interval de zece ani.

Capitolul al șaselea este dedicat studiului de locații de cazare din podgoriile din Transilvania. Caracteristicile principale studiate sunt: numărul locurilor de cazare, calitatea locațiilor de cazare și variația înnoptărilor pe o perioadă de zece ani. La unități de cazare s-a ținut cont numai de unitățile de cazare autorizate. Tabelele conțin numărul de camere, locurile de cazare, categoria și felul de cazare. Înnoptările sunt reprezentate grafic separat pe fiecare podgorie, localitate pe o perioadă de zece ani.

Capitolul al șaptelea prezintă situația concurențială a podgoriilor din Transilvania din punctul de vedere al primirii turiștilor. Prin prezentarea sosirilor de turiști, s-a conturat eficacitatea turismului din podgorii. Tot în acest capitol este prezentată și eficacitatea podgoriilor în turismul uval. Pentru o viziune mai clară a sosirii turiștilor, aceasta a fost reprezentată grafic. Prezentarea produselor turistice sunt analizate din punct de vedere a atracțiilor tematice și a evenimentelor legate de turismul uval din Transilvania. Evenimentele cele mai cunoscute sunt: Strugurele de aur, Târgul gustos de Alba, Ziua cetății Alba Iulia, Apulum Agraria, Bogățiile toamnei Blaj. Prezența vinotecilor și a drumurilor tematice legate de vin din podgoriile cercetate a fost prezentată tot în acest capitol. Dintre vinoteci sunt amintite cele de la Aiud și Țelna. Dintre drumurile tematice este amintit cel din județul Alba, singurul din Transilvania.

Capitolul al optulea a fost dedicat direcției de dezvoltare a turismului uval din Transilvania. Principalele sectoare cercetate în cazul turismului uval sunt recrearea, drumul tematic legat de vin, sănătatea și evenimentele. În cazul recreerii sunt prezentate modalitățile de realizare în cadrul podgoriilor cercetate. În cazul recreerii a fost prezentat modul de comunicare între turist și animator. În acest subcapitol sunt prezentate două studii de caz. Propunerea de drum tematic legat de vin discută aspectele de acoperire geografică, modul de deplasare și suprastructura turistică din podgoriile cercetate. Propunerea se termină prin două studii de caz. Sănătatea este discutată ținând cont de componenta terapeutică și wellness. Lucrarea cuprinde un tabel cu propunerile terapeutice referitoare la recomandările de vin pentru diferite boli. Subcapitolul este urmat de o propunere concretă cu referire la turism uval. La evenimente sunt prezentate posibilitățile de evenimente ce se pot organiza în cazul turismului uval, locațiile unde se pot organiza aceste evenimente și modul de realizare a acestor evenimente. Lucrarea se termină cu un studiu de caz, legat de prezentare de vin.

Capitolul al nouălea aduce concluzii în turismul uval din Transilvania. Acest capitol conține răspunsuri la ipotezele formulate la începutul lucrării. S-a dovedit că există interes față de consumul de vin. Din cercetarea efectuată a reieșit că cunoștințele despre vinuri sunt minime la persoanele chestionate. Nu prea sunt căutate produsele turistice legate de producția de vin. Podgoriile din Transilvania posedă un cadru natural avantajos pentru producția de vin de calitate. Podgoriile au și numeroase resurse culturale ce pot ajuta dezvoltarea turismului uval. Am constatat lipsuri în infrastructura turistică din podgoriile cercetate, care nu sunt pregătite pentru un salt calitativ necesar pentru dezvoltarea turismului uval.

Anexa cuprinde modelul chestionarelor folosite și hărțile turistice ale podgoriilor cercetate. Fiecare podgorie a fost reprezentată pe hartă diferită. Pe hărți apare situarea culturilor de viță de vie față de localități și accesibilitatea localităților cu potențial viti-vinicol. Sunt reprezentate locurile unde se prelucrează struguri și pivnițele de vin. Pentru atragerea turiștilor apare pe hartă și infrastructura turistică. Pe ultima hartă este prezentată o propunere de drum tematic legat de turismul uval.

Cuvintele cheie

infrastructură turistică – totalitate construcțiilor care deservește activitatea turistică

podgorie – regiune intensă cultivată cu plantații masive de viță de vie

turism uval – toate activitățile turistice legate de struguri

viti-vinicultură – ramură a agriculturii care se ocupă de creșterea viței de vie și de producția de vin

vin – băutură alcoolică obținută prin fermentarea mustului de struguri

CUPRINS

Introducere.....	6
1.1. Motivarea cercetării.....	6
1.2. Proiecte de cercetare și ipoteze formulate.....	7
2. Importanța viti viniculturii în viața de toate zilele.....	8
2.1. Scurt istoric viti-vinicol.....	8
2.2. Prezența vinului în viața cotidiană.....	12
2.3. Cunoștințele turiștilor în domeniul viti-vinicol.....	13
2.3.1. Ce băuturi sunt preferate de turiști.....	14
2.3.2. Tipul de vin preferat.....	21
2.3.3. Renumele podgoriilor din țară.....	25
2.4. Influențele geografice asupra consumului de vin.....	30
2.4.1. Influența climei asupra producției de struguri.....	30
2.4.2. Solul.....	32
3. Prezentarea caracteristicilor podgoriilor din Transilvania, cu reflectarea la turismul uval.....	36
3.1 Podgoria Târnavelor.....	36
3.1.1. Cadrul natural.....	36
3.1.2. Aspecte socio-economice.....	38
3.1.3. Creșterea animalelor.....	44
3.1.4. Populația și forța de muncă.....	44
3.2. Podgoria Alba.....	50
3.2.1. Cadrul natural.....	50
3.2.2. Zonele vinicole.....	51
3.2.3. Aspecte socio-economice.....	51
3.2.4. Creșterea animalelor.....	54
3.2.5. Populația și forța de muncă.....	54
3.2.6. Învățământul, cultura, ocrotirea sănătății.....	55
3.2.7. Unități axate pe producția vinicolă și societăți economice legate de infrastructura turistică.....	55

3.3. Podgoria Sebeș-Apold.....	57
3.3.1. Cadrul natural.....	57
3.3.2. Aspecte socio-economice.....	59
3.3.3. Creșterea animalelor.....	61
3.3.4. Populația și forța de muncă.....	61
3.3.5. Învățământul, cultură, ocrotirea sănătății.....	62
3.3.6. Unități axate pe producția vinicolă și societăți economice legate de infrastructura turistică.....	63
3.4. Podgoria Aiud.....	63
3.4.1. Cadrul natural.....	63
3.4.2. Zonele viticole.....	65
3.4.3. Aspecte socio-economice.....	65
3.4.4. Creșterea animalelor.....	68
3.4.5. Populația și forța de muncă.....	68
3.4.6. Învățământul, cultură, ocrotirea sănătății.....	69
3.4.7. Unități axate pe producția vinicolă și societăți economice legate de infrastructura turistică.....	70
3.5. Podgoria Lechința.....	71
3.5.1. Cadrul natural.....	71
3.5.2. Zonele viticole.....	72
3.5.3. Aspecte socio-economice.....	72
3.5.4. Creșterea animalelor.....	75
3.5.5. Populația și forța de muncă.....	75
3.5.6. Învățământul, cultură, ocrotirea sănătății.....	75
3.5.7. Unități axate pe producția vinicolă și societăți economice legate de infrastructura turistică.....	76
3.6. Podgoria Turda.....	77
3.6.1. Cadrul natural.....	77
3.6.2. Aspecte socio-economice.....	79
3.6.3. Creșterea animalelor.....	81
3.6.4. Populația și forța de muncă.....	81

3.6.5. Învățământul, cultura, ocrotirea sănătății	82
3.6.6. Unități axate pe producția vinicolă și societăți economice legate de infrastructura turistică	83
4. Resurse de dezvoltare a turismului uval din Transilvania	85
4.1. Resurse ce vizează turismul rural	85
4.1.1. Resurse și atracții de clădiri și obiecte	85
4.1.2. Resurse de datini și obiceiuri din podgorii	96
4.1.3. Resurse gastronomice.....	96
4.2. Resurse axate pe consumul de vin (atracții vinicole)	100
4.2.1. Soiurile de struguri și caracteristicile vinurilor	100
4.2.2. Clasificarea vinurilor	101
4.2.3. Clasificarea vinurilor din România	105
4.3. Calitatea vinurilor din Transilvania.....	109
4.3.1. Podgoria Târnava	110
4.2.2. Podgoria Alba.....	123
4.2.3. Podgoria Lechința-Bistrița.	125
4.2.4. Podgoria Aiud	127
4.2.5. Podgoria Sebeș-Apold.....	132
4.2.6. Soiuri noi în Transilvania.	133
4.3. Resursele pentru evenimente legate de vin.....	134
4.3.1. Alegerea vinului	134
4.3.2. Prezentarea vinurilor	136
4.3.3. Servirea vinurilor la evenimente și modul de asortare a vinului cu mâncarea	137
5. Infrastructura specifică turismului din Transilvania, legată de podgorii.....	139
5.1. Unități de alimentație din Podgoria Târnave și statistici referitoare la turism	139
5.1.1. Cetăți, castele și conace importante pentru turismul uval	139
5.1.2. Unități de alimentație autorizate din Podgoria Târnave	146
5.1.3. Vizitatori în Podgoria Târnave	148
5.2. Locații de alimentație din Podgoria Lechința-Bistrița-Teaca și statistici referitoare la turism.	149

5.2.1. Cetăți și castele amenajate din Podgoria Lechința – Bistrița - Teaca pentru primirea turiștilor	149
5.2.2. Cetățile și castelele cu posibilități de amenajare pentru servirea vinului din Podgoria Lechința – Bistrița - Teaca	149
5.2.3. Locații de alimentație autorizate în Podgoria Lechința – Bistrița - Teaca.	150
5.2.4. Sosiri de turiști din Podgoria Lechința - Bistrița - Teaca	150
5.3. Sistemul de alimentație din Podgoria Alba și statistici referitoare la turism.....	151
5.3.1. Cetăți, castele și conace amenajate pentru consumul de vin din Podgoria Alba.....	151
5.3.2. Locațiile ce pot fi amenajate pentru turismul viti-vinicol din Podgoria Alba.....	156
5.3.3. Locații de alimentație autorizate din Podgoria Alba	157
5.3.4. Sosirile turistice din Podgoria Alba.....	158
5.4. Situația unităților de alimentație din Podgoria Aiud și statistici referitoare la turism.....	159
5.4.1. Cetăți, castele, conace și colegii amenajate pentru primirea turiștilor din Podgoria Aiud.....	159
5.4.2. Locațiile ce pot fi amenajate pentru turism în Podgoria Aiud.....	162
5.4.3. Unități de alimentație autorizate din Podgoria Aiud	162
5.4.4. Sosiri de turiști în Podgoria Aiud.....	163
5.5. Rețeaua de unități de alimentație în Podgoria Sebeș-Apold și statistici referitoare la turism.....	164
5.5.1. Locațiile ce pot fi amenajate pentru turism vinicol din Podgoria Sebeș-Apold.....	164
5.5.2. Unități de alimentație autorizate din Podgoria Sebeș-Apold	166
5.5.3. Sosiri de turiști din Podgoria Sebeș-Apold	166
6. Locații de cazare în podgoriile din Transilvania.	169
6.1. Cazările din Podgoria Târnave.	169
6.2. Situația cazărilor din Podgoria Lechința – Bistrița - Teaca.....	175
6.3. Unități de cazare din Podgoria Alba.....	178
6.4. Unități de cazare din Podgoria Aiud	181
6.5. Unități de cazare din Podgoria Sebeș-Apold.....	184
7. Situația concurențială a podgoriilor din Trasilvania din punctul de vedere al primirii turiștilor.....	187
7.1. Statisticile turistice	187
7.2. Eficacitatea podgoriilor în turismul uval.....	189

7.3. Situația produselor turistice viti-vinicole	190
7.3.1. Atracții turistice tematice și de evenimente din Transilvania specifice turismului uval	190
7.3.2. Vinotecile din podgoriile.....	193
7.3.3. Produse turistice de masă	195
7.4. Consumul vinului	195
8. Direcții de dezvoltare și produse noi a turismului uval din transilvania și Propuneri	196
8.1 Recrearea legată de turismul uval.....	196
8.2. Drumuri de vin din Transilvania	199
8.2.1. Acoperirea geografică	199
8.2.2. Tematica abordată	200
8.2.3. Modul de deplasare	200
8.2.4. Suprastructura primară turistică	201
8.3. Vinul în turismul de sănătate.....	207
8.4. Evenimente cu influențe asupra turismului uval	215
9. Concluzii.....	221
Bibliografie.....	228
ANEXE.....	234